

KIRUNA

information

Det här numret av Kiruna Information handlar om vårt gemensamma visionsprojekt KIRUNA 2.0

KIRUNA 2.0™
VISIONER FÖR FRAMTIDEN

Vi behöver dina kloka idéer

Tyck till om Kirunas framtid

Tanja och Alva har koll på vad de unga vill!

9

arbetsgrupper har tagit fram vår vision. Läs om den här i tidningen.

Vad tycker du är viktigast för framtiden? Tyck till på www.kiruna2.se

Nu har arbetsgrupperna jobbat fram en vision

Använd din möjlighet att påverka!

I det här numret av Kiruna information berättar vi om arbetet med att ta fram en ny vision för det framtida Kiruna. Det har ända från början varit min och andra politikernas ambition att bjuda in alla att delta i arbetet och bidra med sin kunskap och åsikt. Jag är mycket glad över hur bra arbetsgrupperna har lyckats med det. De har gjort en värdefull insats. De har anordnat och deltagit i seminarier, delat ut enkäter, hållit föredrag, skrivit texter och samlat in information – mycket av arbetet har skett på kvällar och helger. Resultatet av deras arbete kan ni läsa om i tidningen. Vi kan med gott samvete, tack vare gruppernas insats, säga att underlaget till vår vision har en bred förankring - alla som har velat har fått vara med.

Det är också glädjande att partier i opposition är med. Vi har lagt partipolitiken åt sidan på några möten för att vi tillsammans ska forma visionen för vår kommun - vi vill alla att vårt Kiruna och vår kommun ska vara en bra plats att leva och bo i.

När vi kommunfullmäktigeledamöter samlades i slutet av februari 2012 på Folkets Hus blev det tydligt att jämställdhet och hållbarhet var viktiga frågor. Därför har dessa frågor dels fått egna arbetsgrupper och dels har de också behandlats i varje grupp. För mig är jämställdhet en mycket viktig fråga. Jag anser att vi behöver göra förändringar i samhället inom olika områden för att fördela makt och inflytande jämnt mellan män och kvinnor.

Jag tror också att vi har goda möjligheter att lyckas med det. Vi kan utforma vårt nya centrum och våra nya bostadsområden till trygga och levande miljöer där alla kan mötas. Vi kan påverka utbildning och arbetsmarknad att bli mer jämställda så att flickor och pojkar, män och kvinnor kan utbilda sig och arbeta på lika villkor. Allt detta kräver att många drar åt samma håll.

Nu har du som läser tidningen också möjlighet att tycka till. Använd möjligheten att tala om hur du vill ha ditt framtida Kiruna. Vi kommer att lyssna på dina åsikter. Jag sätter stort värde på att så många som möjligt lämnar synpunkter. Är vi många som vill utveckla Kiruna på ett bra sätt är chansen stor att vi kan påverka framtiden.

Jag vill än en gång tacka alla arbetsgrupperna, ni som varit ordförande och sekreterare för ert engagemang. Utan er hade det inte gått att genomföra detta arbete! ■

Kristina Zakrisson
Kommunalsråd, Kiruna kommun

”Vi kan med gott samvete säga att underlaget till vår vision har en bred förankring - alla som har velat har fått vara med.”

KIRUNA
information

Ansvarig utgivare:
Mats Dahlberg

Redaktör:
Maria Lindgren, Ulrika Hannu

Kontakta redaktionen:
e-post: ulrika.hannu@kommun.kiruna.se
Tel: 0980-70 000

Se även www.kommun.kiruna.se

KIRUNA information ges ut av Kiruna kommun och delas ut till alla hushåll i kommunen.

Redaktion: Maria Lindgren, Ulrika Hannu, Anders Lundgren, Peter Nygårds, Kiruna kommun, Tony Järström, Progressum samt Petra Sternlund, Krauz & Co.

Produktion: Kiruna kommun i samarbete med Krauz&Co.

Omslagsbilden till Kiruna Information nr 1, 2013 är tagen på Nya Raketskolan av Jörgen Medman, Krauz&Co.

500 KIRUNABOR HAR JOBBAT MED VÅR VISION FÖR FRAMTIDENS KIRUNA

Under ett år har 500 Kirunabor arbetat med en vision för framtidens Kiruna. I det här numret av Kiruna information berättar vi om vad vi kommit fram till. Innan sommaren 2013 ska arbetet resultera i en vision som antas av kommunfullmäktige. Så läs på och tyck till, du kan självklart vara med och påverka, mer om det längre fram i tidningen. Men vi tar det från början ... >>

Foto: Jörgen Medman

Därför har vi startat ett visionsprojekt om oss och Kirunas framtid

Nio olika arbetsgrupper i Visionsprojektet Kiruna 2.0 har under ett års tid genomfört aktiviteter och samtalat med kommuninvånare. Innan sommaren 2013 ska arbetet resultera i en vision som antas av kommunfullmäktige.

Text: Maria Lindgren • Foto: Fredrik Alm

I slutet av 2011 tog kommunledningen initiativet till det som slutligen skulle bli Kiruna 2.0. Anledningen var att Kiruna och vi som bor här står inför stora utmaningar, och man ville ha en samlad bild över hur kommuninvånarna vill ha det i sitt framtida samhälle. Peter Nygårds engagerades som projektledare och efter diskussioner med honom kom man fram till huvuddragen för hur visionsprojektet skulle utformas.

Första steget mot en vision för det framtida Kiruna togs i februari 2012. Kommunfullmäktige hade då en kick-off under en dag där syftet var att skapa kontakter, bygga nätverk och diskutera hur man tillsammans med kommuninvånarna kan styra Kirunas utveckling.

– Arbetet ska ge vägledning till kommunen, som inför valjarna har det yttersta ansvaret att utveckla kommunen till ett samhälle som är attraktivt för människorna i deras olika roller och skeenden i livet, sa kommunalrådet Kristina Zakrisson då.

En av uppgifterna under dagen var att ta fram de teman som visionsarbetet skulle fokusera på. Resultatet blev nio områden.

- Näringslivsutveckling/besöksnäring
- Offentlig service/välfärd/trygghet
- Boende/bebyggelse/livsmiljö
- Kommunikationer
- Kommersiell service

“Det här visionsprojektet är annorlunda jämfört med andra visionsprojekt runt om i landet i och med att vi har lagt mycket vikt på att förankra visionen hos medborgarna”.

Peter Nygårds

- Utbildning/forskning
- Kultur/fritid/idrott
- Jämställdhet/mångfald
- Hållbarhet/teknisk infrastruktur

Till varje område utsågs en ordförande och en sekreterare som i sin tur fick uppdraget att sätta ihop en grupp av personer som på bästa sätt kunde ta sig an sitt område. Medlemmarna i grupperna har kommit från olika håll i landet, med olika bakgrunder och erfarenheter. Totalt har uppemot 80 personer varit engagerade i de olika arbetsgrupperna. Ordförandena i grupperna är representanter från kommun-

fullmäktige så de flesta större partier i kommunen är delaktiga i projektet. Det innebär att partitillhörigheten inte har spelat någon roll under det här arbetet, visionsprojektet har hela tiden varit ett samarbete över partigränserna.

Ledordet för Kiruna 2.0 har varit demokrati. Alla inblandade i arbetet var tidigt överens om vikten av att engagera invånarna i kommunen. Alla kommuninvånare skulle få möjlighet att tycka till och berätta hur de vill att samhället ska se ut i framtiden, något som många gjort.

– Det här visionsprojektet är annor- >>

>> lunda jämfört med andra visionsprojekt runt om i landet i och med att vi har lagt mycket vikt på att förankra visionen hos medborgarna, säger projektledare Peter Nygårds.

Dialogen med medborgarna har skett genom ett stort antal aktiviteter som genomförts runt om i kommunen. Grupperna har gjort ett gediget arbete med att bland annat anordna seminarier, öppet hus och träffar på stan vilket gjort att mångas synpunkter och förslag samlats in. Arbetet har resulterat i ett visionsförslag som grupperna nu hoppas att kommuninvånarna ska komma med synpunkter på. Visionen ska fungera som en ledstjärna för utvecklingen i kommu-

nen, men än så länge är det alltså enbart ett förslag som har tagits fram. Trots engagemanget som grupperna har mött i kommunen så är det alltså fortfarande väldigt viktigt att kommuninvånarna engagerar sig och kommer med åsikter om vilket sorts samhälle vi vill ha. Kommer vi fram till en vision som vi är överens om så kommer det gemensamma arbetet för att nå upp till visionen att bli lättare.

– Jag är väldigt nöjd med gruppernas arbete, och nu hoppas jag att kommuninvånarna verkligen kliver fram och tycker till om de idéer som grupperna har presenterat, säger Kristina Zakrisson, kommunalråd. ■

Kristina Zakrisson,
Kommunalråd

Peter Nygårds,
projektledare

Referensgruppen har gett utifrån-perspektiv

Utöver projektledaren Peter Nygårds och de nio olika arbetsgrupperna så har även en oberoende grupp människor engagerats i visionsprojektet. Dessa har fungerat som en referensgrupp med representanter från bland annat Sparbanken Nord, Norrlandsfonden, KTH och LKAB. Syftet med referensgruppen är att få in synpunkter på arbetet från sådana som inte har varit direkt inblandade i visionsprojektet. Det var också en medveten strategi att referensgruppen till stor del bestod av personer som inte bor och lever i Kiruna för att få ett utifrån-perspektiv på projektet. Samtidigt så besitter personerna i referensgruppen både erfarenhet och kunskap som är relevant för Kiruna, och denna ville man ta tillvara på.

Referensgruppen har tagit del av arbetsgruppernas material under ett möte i september och tanken är att ytterligare ett möte ska hållas under våren där det gångna arbetet diskuteras.

När det gäller finansiering och andra typer av resurser så har ett flertal aktörer varit inblandade. Dessa är aktörer som på olika grunder är intresserade av Kirunas utveckling och utan dem hade ett visionsprojekt i den här omfattningen inte varit möjligt.

Aktörerna är:

- LKAB
- Sparbanken Nord
- Fastighetsägarna
- Företagarna
- Länsstyrelsen i Norrbotten
- Norrbottens läns landsting
- Luleå Tekniska Universitet
- Progressum
- Sveriges kommuner och landsting
- Norrlandsfonden
- SSC/Rymdbolaget

I vissa fall har det handlat om direkt finansiering, medan det i andra fall har handlat om att tillföra kompetens och administration. Resurser i form av kommunala medel har använts i mycket liten utsträckning. ■

VISIONSPROJEKTET

startade i februari 2012, detta är några saker som har hänt under året:

28 FEBRUARI 2012

Kommunfullmäktige deltar i ett heldagsseminarium. I och med det drar visionsprojektet officiellt igång.

18 JUNI 2012

Seminarium med tema Cultural Planning – kulturens roll i samhällsbyggande och stadsomvandling anordnas.

29-30 JUNI 2012

Under Kirunafestivalen får Kirunaborna möjlighet att träffa projektledaren Peter Nygårds samt ordförande och sekreterare i arbetsgrupperna för att diskutera och ställa frågor.

12 SEPTEMBER 2012

Boendegruppen träffar Kirunabor och ber dem tycka till om vilka boendefrågor som är viktigast för framtidens Kiruna.

3 OKTOBER 2012

Jämställdhetsgruppen håller i en konferens om jämställdhet på Folkets hus i Kiruna.

Elever från Hjalmar Lundbohmsskolan i Kiruna gjorde en film om jämställdhet som de visade upp under seminariet om jämställdhet.

Här på uppslaget presenterar vi en sammanfattning av projektledaren Peter Nygårds förslag till vår vision.

Text: Peter Nygårds • Foto: Fredrik Alm

”Vår övertygelse om människors lika värde är lika djup och värdefull som vår malm”

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VISIONSPROJEKTET

Redan när staden Kiruna grundades år 1900 fanns det höga ambitioner att skapa en attraktiv stad med en god livsmiljö för invånarna. Järnmalmfyndigheterna motiverade stadens bildande och utveckling. Det fanns ett gemensamt intresse från näringslivets sida, i form av gruvindustrin, och kommunen i att utveckla Kiruna till ett attraktivt samhälle. Detta gemensamma intresse är kanske ännu tydligare idag när konkurrensen om kvalificerad arbetskraft och investeringar är hård. Ett kreativt samhällsklimat där utbildning, idéer och innovationer bejakas är av avgörande betydelse för att gruvindustrin ska kunna fortsätta utvecklas och vara konkurrenskraftig. Den stora utmaningen är att gruvnäringen kan ta den globala ledningen i omställningen till ett hållbart samhälle. Ska gruvindustrin kunna rekrytera kompetent arbetskraft måste samhället vara attraktivt för människorna. Då krävs det inte minst en väl fungerande offentlig service, ett bra kulturutbud och en god livsmiljö. Annars flyttar de unga och det blir svårt att förmå individer från andra delar av världen att välja Kiruna för sitt liv.

Samtidigt är det av stor betydelse att Kiruna kan utveckla ett mer diversifierat näringsliv, som gör kommunen mindre

känslig för konjunktursvingningar och att arbetsmarknaden även kan efterfråga annan kompetens och erfarenhet.

Kirunas invånare har en unik möjlighet att forma sin framtida kommun. Den stadsomvandling som ska genomföras som ett sätt att skapa utrymme för en expansion av järnmalmshutningen ger stora möjligheter

”Vår övertygelse om människors lika värde är lika djup och värdefull som vår malm. Våra ambitioner är lika höga som våra fjäll. Våra näringar gör oss världsledande. De stora vidderna ger rymd åt ursprung och nytänkande. Vi är Kiruna.”

att påverka utvecklingen mot ett modernt, attraktivt och hållbart samhälle. Förutsättningarna för att utveckla det nya goda

samhället där ungdomar, barnfamiljer och äldre vill bo, leva, utvecklas och känna stolthet för sin ort är goda genom att det finns ett nationellt intresse för att gruvindustrin ska kunna expandera. Därmed finns det också resurser att bygga det goda samhället.

Samtidigt med visionsarbetet pågår det en arkitektävling där uppdraget är att presentera visionära lösningar på hur staden Kirunas nya centrumbildning ska gestalta sig. Flera av tävlingsbidragen ger lösningar som väl sammanfaller med detta projekts föreställningar om hur det attraktiva Kiruna ska se ut. Det finns därför goda möjligheter att utnyttja kraften i både visionsarbetet och arkitektävlingen så att det nya Kiruna verkligen blir den kommun där människorna är delaktiga i att forma det hållbara, attraktiva samhället.

Att ta fram en vision för framtidens Kiruna är en metod för att skapa en gemensam bild av hur invånarna i kommunen vill att utvecklingen ska bli. Ett strukturerat visionsarbete, med delaktiga medborgare och aktiva politiker, skapar förutsättningar för att påverka framtiden.

Det visionsarbete som har genomförts och som nu närmar sig finalen – din och alla andra kommuninvånare direkta medverkan – ska resultera i en sammanhållen vision för framtidens Kiruna, en ledstjärna för >>

I annonsmaterial, via webb och på offentliga möten har kommuninvånarna fått information och kunnat följa arbetet med Kiruna 2.0.

>> utvecklingen i kommunen för de närmaste tjugo åren.

Ett framgångsrikt visionsarbete kräver en bred förankring hos och delaktighet från Kirunas invånare och representanter för olika lokala intressen. En viktig utgångspunkt har varit att visionsarbetet styrs av Kirunas demokratiskt valda ledning, som inför väljarna har det yttersta ansvaret för att utveckla kommunen i en för invånarna önskvärd riktning.

Det har varit viktigt att arbetet med visionen kombinerats med engagemang och kunskap så att resultatet av projektet verkligen kan överföras till strategier och genomförande.

”Visionen vilar på två grundförutsättningar, jämställdhet och hållbarhet. Kirunas framtid ska formas med detta i åtanke.”

VISIONSFÖRSLAG

Visionsprojektets styrgrupp har, baserat på arbetsgruppernas resultat, försökt att formulera en samlad vision för framtidens Kiruna. Den bygger på det samlade visionsarbetet med de nio arbetsgrupperna och många kirunaboras engagemang:

”Vår övertygelse om människors lika värde är lika djup och värdefull som vår malm. Våra ambitioner är lika höga som våra fjäll. Våra näringar gör oss världsledande. De stora vidderna ger rymd åt ursprung och nytänkande. Vi är Kiruna.”

Visionen vilar på två grundförutsättningar, jämställdhet och hållbarhet. Kirunas framtid ska formas med detta i åtanke:

Hållbarhet innebär att det samhälle som vi vill utveckla ska vara hållbart i social, ekonomisk och miljömässig mening. Samhälle ska inte byggas på bekostnad av kommande generationer. Det måste finnas ett längre tidsperspektiv i tanken för utvecklingen av Kiruna.

Jämställdhet innebär ett medvetet fokus på att ta tillvara både kvinnors och mäns resurser i ett brett perspektiv. Det handlar

VI JOBBAR FÖR ATT FORMA FRAMTIDENS KIRUNA

Här ser du några av oss som jobbar i de nio utvecklingsgrupperna och som mest av allt vill veta vad du tycker. Alla kontaktuppgifter finns på www.kiruna2.se

Kiruna 2.0 leder av våra folkvällda politiker i Kiruna tillsammans med olika aktörer från näringslivet, organisationer och myndigheter, till Kiruna Kommun, LKAB, Nordbotens läns landsting, Luleå tekniska universitet, Progressus, Sveriges kommuner och landsting, Nordlännsfonden och SSC/Rymdbolaget.

också om att uppnå ett tryggare och rättvisare samhälle för olika grupper. Ett jämställt samhälle blir robustare än ett samhälle som inte är det. En jämställd arbetsmarknad möjliggör ett bättre utnyttjande av mäns och kvinnors kompetens. Fler känner sig behövda. En tolerans för mångfald och en möjlighet att se mångfald som en tillgång i vårt samhälle är ett fundament i visionsarbetet.

Hela visionsarbetet tar sin utgångspunkt i detta. Det betyder att hållbarhet och jämställdhet har beaktats i alla de nio arbetsgruppernas arbete. ■

På följande sidor presenterar arbetsgrupperna visioner för och beskrivningar av sitt område.

VISIONSPROJEKTET

Detta har hänt under året, forts ...

11 OKTOBER 2012 Arbetsgruppen för utbildning/forskning anordnar en workshop under ledning av framtidensforskaren Bo Dahlbom. Elever, lärare, skolledare, företagare och politiker är med och diskuterar framtidens Kiruna.

Bo Dahlbom, framtidensforskare, leder workshop för gruppen utbildning och forskning.

18 OKTOBER 2012 Kultur/fritidsgruppen möter kommuninvånare och samlar in åsikter utanför Coop Forum i Kiruna.

25 OKTOBER 2012 Utbildnings- och forskningsgruppen träffar eleverna från Kirunas skolor för att diskutera Kirunas framtid.

10 NOVEMBER 2012 Öppet hus på Kiruna sjukhus. Arbetsgruppen för offentlig service är där för att träffa Kirunabor. Även hållbarhetsgruppen har öppet hus på Folkets hus i Kiruna.

23 NOVEMBER 2012 Näringslivsgruppen anordnar ett frukostmöte där det diskuteras hur näringslivet i Kiruna kan bli ännu bättre.

Hur vill medborgarna att kulturutbudet ska se ut? Vilka möjligheter att kunna ha en meningsfull fritid ska det finnas? Hur stort är intresset för och vikten av bibliotek, konst, musik, teater, museer, biografier och samisk kultur? Det var några av de frågor som visionsgruppen för kultur, fritid och idrott fick i uppdrag att besvara under visionsprojektets gång.

Kulturen och idrotten ska vara lättillgänglig

Majoriteten av Kirunaborna spenderar mycket tid i naturen med allt från att jaga och fiska till att åka skidor och plocka bär. Många engagerar sig också i föreningar av olika slag, eller besöker Folkets Hus för att ta del av de teater- och dansföreställningar som erbjuds. Kort och gott, fritids- och kulturutbudet nyttjas flitigt i kommunen och det är något som är viktigt

Gruppens ordförande Marie Persson

"I Kiruna ska kultur, fritid och idrott vara lättillgängligt för kommunens alla invånare. Dessa tre områden ska värdesättas högt; de ska inte ses som grädden på moset, utan mer som jäst i en deg – de får samhället och människorna som lever i det att växa."

Visionsgruppen för kultur, fritid och idrott har bestått av åtta personer. Åldersspannet har varit brett då den yngsta gruppmedlemmen är en 14-årig högstadielärling medan den äldsta är en 67-årig pensionär. Gruppen har hela tiden arbetat på bred front för att hinna med att träffa kommuninvånarna.

– Vi har försökt att komma ut mycket bland folk för att kunna samla in åsikter och synpunkter om framtiden, säger Marie Persson, ordförande i fritids- och kulturgruppen.

De har träffat invånare på olika platser i Kiruna vid tre tillfällen, de har startat en Facebook-grupp där alla kommuninvånare har kunnat komma med idéer och de har även pratat med ett stort antal föreningar i

kommunen för att få en uppfattning om vad föreningslivet vill. Utöver detta så har enkätundersökningar genomförts i Karesuando, Vittangi, Svappavaara och Abisko, samt även på Hjalmar Lundbohmsskolan i Kiruna.

Arbetet med visionsprojektet har resulterat i många synpunkter och förslag gällande det framtida Kirunas fritids- och kulturliv. Att samla olika former av kulturverksamhet i ett gemensamt Kulturhus är en önskan som många verkar dela. Precis som Kulturrens hus i Luleå skulle Kirunas kulturhus kunna inrymma en restaurang och ett café, och kanske även bibliotek. Men även om idén om ett Kulturhus i centrala Kiruna skulle förverkligas så är det viktigt att byarna fortfarande har möjlighet att ta del av kulturen.

Byarna får inte glömmas bort.

– Vi måste fortsätta att placera ut konstverk och hålla kulturarrangemang även där, säger Marie Persson.

KULTUR FRITID IDROTT

I Kiruna ska kultur, fritid och idrott vara tillgängligt för kommunens alla invånare. Dessa tre områden ska värdesättas högt; de ska inte ses som grädden på moset, utan mer som jäst i en deg - de får samhället och människorna som lever i det att växa.

Att konsumera kultur via modern teknik är också ett alternativ som arbetsgruppen tar upp i sin visionsrapport, vilket skulle innebära att man har möjlighet att utöka kulturutbudet även utanför centralorten.

Gemensamma lokaler för kommunens idrottsföreningar är en av alla de spännande idéer som kommuninvånarna bidrog med under arbetet med visionsprojektet. En multiarena har varit ett önskemål från olika håll tidigare, men den här gången så berör inte önskemålen själva idrottsutövandet utan snarare det administrativa arbetet. Att samla flera kanslier under samma tak är mer resurseffektivt, och dessutom skulle det bli ett lyft för personalen hos de olika föreningarna då de kan diskutera och utbyta idéer med varandra. Idrottsföreningarna i Kiruna menar också att med gemensamma lokaler skulle möjligheterna till ett utökad samarbete inför stora arrangemang öka, vilket gynnar hela kommunen.

Genom samtalen och enkätundersökningarna som fritids- och kulturgruppen har genomfört med dem som bor i Kiruna kommun framkom inte bara ett stort antal idéer och förslag, utan även den oro som kommuninvånarna känner inför stadsomvandlingen. Friluftsområden, skidspår och skjutbanor nyttjas dagligen i Kiruna, och allt detta påverkas av den utökade grubbrytningen. Kiruna kommun har en viktig uppgift i att säkerställa att allt det som gör kommunen unikt bevaras, då naturen och miljön här uppe är det som gör att många väljer att flytta hit.

– Jag är väldigt nöjd med gruppens visionsarbete, men nu när visionen ska ut på remiss så hoppas jag att många tycker till så att vi får in ännu fler åsikter om framtidens Kiruna, avslutar Marie Persson. ■

Foto: Petra Sternlund

Foto: Ulrika Hernu

Foto: Jörgen Medman

Foto: Petra Sternlund

Många Kirunabor spenderar mycket av sin fritid i naturen, gärna med fiske och skidåkning. En del känner därför oro inför stadsomvandlingen då man befävar att många friluftsområden kommer att påverkas av den utökade grubbrytningen.

Till vänster exempel på kultur- och fritidsaktiviteter som många Kirunabor utövar; dans, sport och besök på bibliotek.

Foto: Jörgen Medman

På Kirunas näringslivsgala i januari uppmärksammades en av medarbetarna i visionsgruppen för kultur-fritid-idrott, Mattias Timander, som fick ta emot Progressumpriset av Tony Järström för sitt engagemang och sitt driv i visionsarbetet för framtidens Kiruna. Han är ett av många goda exempel på den starka framtidstro som finns bland Kirunas unga tjejer och killar.

Vad kan bevaras och vad bör utvecklas när det gäller utbildningsmöjligheter och forskningssatsningar i Kiruna kommun? Den frågan har en av arbetsgrupperna inom visionsprojektet fått sätta tänderna i. Analyser och diskussioner har nu resulterat i en vision.

Utbildningar ska dra nytta av våra unika resurser

Gruppen som fick uppdraget att ta fram en vision för utbildnings- och forskningsfrågan i vårt framtida samhälle består av representanter från olika utbildningsnivåer, forskningsverksamheter och näringslivsverksamheter. Genom variationen av gruppmedlemmar säkerställdes att frågan skulle belysas från olika perspektiv och med olika infallsvinklar.

– Vi blev en stor arbetsgrupp på 12 personer då vi ville ha med så många som möjligt av aktörerna inom det här området. Både förskola, skola och de som sysslar med avancerad forskning finns representerade tillsammans med representanter för näringslivet, berättar Roger Suup, ordförande i arbetsgruppen.

Utbildnings- och forskningsfrågan är en viktig del av den framtida visionen för Kiruna eftersom det är områden som bidrar till att ungdomar stannar kvar eller söker sig hit. Visionen som gruppen arbetat fram visar att man har höga ambitioner för detta i framtiden.

”I Kiruna finns ett attraktivt och livslångt lärande med bredd och kvalitet. Lärandet präglas av en naturlig samverkan mellan utbildning, forskning och arbetsliv. Utbildning och forskning drar fördel av Kirunas unika resurser och bidrar till en positiv utveckling i ett lokalt och globalt perspektiv.”

Ungdomar är en viktig målgrupp för den här frågan. Ungdomarna är framtiden och om man kan tillfredsställa behovet och efterfrågan av högre utbildning i Kiruna så tryggar man också näringslivets och den offentliga sektorns framtida behov av kompetent arbetskraft. Därför anordnades det en träff med grundskolornas elevråd där samtliga nio arbetsgrupper inom visionsprojektet fick chansen att diskutera med och få synpunkter från eleverna.

– Ungdomarna från elevråden var väldigt engagerade och vi fick med oss en hel del synpunkter och konkreta förslag, säger Roger Suup.

För att förtydliga bilden av utbildnings- och forskningssituationen i Kiruna kommun så har arbetsgruppen genomfört en så kallad SWOT-analys. Det innebär att man analyserar vilka styrkor och svagheter som finns i dagslä-

FORSKNING UTBILDNING

■ I Kiruna finns ett attraktivt och livslångt lärande med bredd och kvalitet. Lärandet präglas av en naturlig samverkan mellan utbildning, forskning och arbetsliv. Utbildning och forskning drar fördel av Kirunas unika resurser och bidrar till en positiv utveckling i ett lokalt och globalt perspektiv.”

get, samt framtida möjligheter och hot inom de här områdena. En av styrkorna som lyfts fram är Kirunas geografiska läge. Vi har nytta av våra stora naturtillgångar och det nordliga läget lämpar sig väl för till exempel norrskens- och atmosfärforskning.

– Det är väl känt att vi har unika förutsättningar här uppe. Vi måste ta tillvara på dessa och vidareutveckla det vi är bra på, säger Roger Suup, och fortsätter:

– Samtidigt så har vi en relativt smal arbetsmarknad för de med akademisk utbildning vilket är en svaghet om utbildningsverksamheten ska utvecklas.

Trots det ser arbetsgruppen ändå stora möjligheter, bland annat genom stadsomvandlingen som kan innebära nya tillfällen för branschöverskridande verksamheter. Vi har också möjlighet att utveckla Kiruna som studentstad, vilket skulle öka attraktionskraften och därmed locka hit fler som vill studera.

Nyckeln till det är samverkan. Samarbete är en förutsättning för utveckling, menar arbetsgruppen, och om vi samarbetar så kommer framtiden att ha mycket att erbjuda. ■

Gruppens ordförande Roger Suup

Framtidsforskaren Bo Dahlbom deltog vid ett av visionsprojektets seminarier där man diskuterade hur vi ska stärka Kirunas näringsliv med vassare utbildning och forskning. Flera konkreta och konstruktiva förslag kom fram. ”Ett som jag direkt tar med mig till ett möte med SYO-konsulenter i Göteborg, som jag träffar nästa vecka, är att det också borde finnas NYO:s, dvs en länk och lots mellan skolan och näringslivet. Det kan bli absolut först med i Kiruna”, sa Bo Dahlbom.

Hur ska det framtida välfärdssystemet se ut för att kommunmedborgarna och de som kan tänka sig att flytta till Kiruna kommun ska känna sig trygga och nöjda? Det har varit huvudfrågan för arbetsgruppen för offentlig service.

Väl fungerande offentlig och kommunal service, skapar inflyttning och gör att människor vill bo kvar i kommunen.

Foto: Jörgen Meeman

Väl fungerande offentlig service skapar trygghet

Att ta fram en vision för den offentliga servicen i det framtida Kiruna är inget litet arbete. Offentlig service innefattar flera olika delar och därför valde arbetsgruppen att dela upp området i tre huvudområden, kommunal, landstingets och övrig offentlig service. Kommunal service innefattar socialförvaltningens ansvarsområde samt barnomsorg i kommunen, i landstingets service ingår det område som de har ansvar över i dagsläget och den övriga offentliga servicen är apotek, arbetsförmedling, Försäkringskassan, Förvaltningsservice, Kassaservice, post, polis, räddningstjänst, Skatteverket. Huvudfrågan som arbetsgruppen koncentrerade sitt arbete runt var: Hur ska det framtida välfärdssystemet se ut för att kommunmedborgarna och de som kan tänka sig att flytta till Kiruna kommun, ska känna sig trygga och nöjda?

Precis som för de andra grupperna så var det nödvändigt att börja arbetet med en nulägesanalys. Analysen visade att det i dagsläget finns en stor oro bland kommuninvånarna över att sjukvården nedmonteras allt eftersom. Tryggheten har minskat sedan akut sjukvård och BB försvann och många tror att bristen på sjukvård gör att många väljer att inte flytta till Kiruna.

– Om invånarna anser att det ska finnas BB och akut sjukvård så har de rätt. Man måste kunna känna sig trygg med vården

som finns här, säger Thomas Määttä, ordförande i gruppen för offentlig service.

Även när det gäller personalförsörjningen så finns en viss oro för framtiden då det är få sökanden till vårdutbildningar samtidigt som det redan nu är svårt att rekrytera personal med rätt kompetens.

Arbetsgruppen har tagit del av tidigare rapporter om offentlig service inom Kiruna kommun och haft möten med representanter från hemtjänsten, personlig assistans och LSS-verksamheten som har berättat om nuläget, upplevda brister och framtidstan-

OFFENTLIG SERVICE

■ Väl fungerande offentlig service tryggar invånarnas hälsa, sociala välfärd och finns nära invånarna. Väl fungerande offentlig service skapar inflyttning och gör att människor vill bo kvar i kommunen.

kar inom området. Arbetsgruppen har även deltagit i öppet hus på Kiruna sjukhus där de diskuterade och samlade in synpunkter från kommuninvånarna. Arbetet har resulterat i en vision som de har delat upp i tre meningar:

- Vi samverkar över sektorgränser för långsiktig hållbar utveckling samt effektiv resursanvändning.
- Väl fungerande offentlig service tryggar invånarnas hälsa, sociala välfärd och finns nära invånarna.
- Väl fungerande offentlig service skapar inflyttning och gör att människor vill bo kvar i kommunen.

Tanken är att visionen ska ligga till grund för det framtida arbetet inom offentlig service. Mål och aktiviteter ska ha en tydlig koppling till visionen, ända från det att besluten tas i kommunfullmäktige till dess att de förverkligas på arbetsplatsnivå. – Jag är nöjd med det arbete vi har gjort och den vision vi har tagit fram. Nu hoppas jag att allmänheten kommer med mycket synpunkter så att det blir så bra som möjligt, avslutar Thomas Määttä. ■

Gruppens ordförande Tomas Määttä

”Det är vi som är framtidens Kiruna!”

Visionsprojektet har engagerat många Kirunabor. Kiruna Information har träffat Alva Niemi och Tanja Fernström som samlat in de ungas synpunkter på framtidens Kiruna.

Satsa mer på jobb och utbildning och utveckla hela staden, inte bara gruvan! Så lyder de ungas vision för Framtidens Kiruna.

Text: Maria Lindgren • Foto: Jörgen Medman, Petra Sternlund

Visionsprojektet har engagerat många i Kiruna. En av grupperna som varit med och påverkat hur vårt framtida samhälle ska se ut är ungdomarna. Vi har träffat två av dem.

Vi möter Tanja Fernström och Alva Niemi ett par dagar in på den nya terminen i det som i det närmaste kan beskrivas som en symbol för framtidens Kiruna, nämligen nya Raketskolans. De första elevkullarna har tagit plats i klassrummen och lektionerna har precis kommit igång efter jullovet. Alva och Tanja trivs i sin nya skola där bland annat stolthet, trygghet och kreativitet är nyckelord.

– Det känns jätteskönt att vi har flyttat in nu. Allting är så nytt och fräscht, säger Alva.

Målet när nya Raketskolans konstruerades var att det skulle vara en av Sveriges främsta grundskolor med en trivsamt, lustfylld och kreativ miljö för lärande. Arkitektbyrån MAF arkitektbyrå AB i Luleå, som har ritat skolan, har även tagit hänsyn till att det kan förekomma mobbing och därför minimerat antalet mörka ytor och vrår. Lokalerna ska kännetecknas av ljus och öppenhet vilket man snabbt märker när man besöker skolan. Arbets- och klassrummen har nämligen en glasvägg som gör att alla kan se in i rummen.

Vi slår oss ner i matsalen som för tillfället är nästan tom. Det finns gott om platser att välja bland, något som även det fanns i åtanke när skolan konstruerades. Alla elever ska få plats att äta i lugn och ro. Alva Niemi och Tanja Fernström är båda 15 år och går i nionde klass. Till hösten ska de börja gymnasiet, något som de ser fram emot. Båda två har många tankar om framtiden, både sin egen och Kirunas.

– Jag kommer att flytta till Skellefteå och gå gymnasiet där, säger Alva. Hela min familj ska flytta, men annars hade jag nog ändå flyttat från Kiruna så småningom.

Alva tycker att det finns för lite att göra i Kiruna och att det ska bli spännande med något nytt. Även Tanja håller med om att det finns för få fritidsaktiviteter för ungdomar, men hon ser inte att hon kommer att flytta inom en nära framtid.

– Jag tror att jag kommer att stanna kvar i Kiruna även efter gymnasiet. Jag trivs här, men jag skulle gärna se ut det finns fler ställen där man kan träffa sina kompisar, säger hon.

Både Tanja och Alva är engagerade i Raketskolans elevråd som fungerar som en kontakt mellan elever, lärare och rektorer. De är sekreterare och tack vare det uppdraget så fick de erbjudande om ännu ett uppdrag, nämligen att hjälpa till med visionsprojektet Kiruna 2.0. Arbetsgrupperna inom projektet ville ha ungdomars syn på

Nya Raketskolans är som en symbol för framtidens Kiruna. Målet när nya Raketskolans konstruerades var att den skulle bli en av Sveriges främsta grundskolor med en trivsamt, lustfylld och kreativ miljö för lärande.

”Vi tror att jobb och utbildning är väldigt viktigt. Flyttar man iväg i ett par år så måste det finnas något att komma tillbaka till.”

Enkätundersökare. Tanja Fernström och Alva Niemi, vid Raketskolans Elevråd, har sammanställt enkätsvaren från Kirunas skolor. Majoriteten av de unga tror att det i framtiden kommer behövas mycket personal till byggindustrin, lärarbranschen och inom vård och omsorg. Och så inom gruvindustrin, så klart.

framtiden och valde därför att genomföra en enkätundersökning. Alva och Tanjas uppgift blev att samla in och sammanställa enkäterna från årskurs 6-9 på Raketskolans.

– Det var ungefär 300 stycken som svarade på enkäten. Vi satt en hel förmiddag och sammanställde svaren, berättar Tanja.

Båda två upplever att engagemanget var varierande från elevernas sida. Vissa hade väldigt långa och utförliga svar medan andra inte hade särskilt mycket synpunkter om nya Kiruna. Gemensamt för alla elever var dock att bra boende och bra fritid var viktigt för att de skulle stanna kvar i Kiruna. Lägenheter i centrala Kiruna, fler idrottsanläggningar och fler affärer efterfrågades. Utöver det så fick eleverna bland annat svara på frågor om jämställdhet, integration, handikappanpassning och gruvbrytning. Överlag så var synen på Kiruna positiv, men det finns flera områden som kan förbättras, vilket ju också är syftet med visionsprojektet. Kommuninvånarna får möjlighet att drömma om hur det ideala samhället skulle kunna se ut.

– Vi tror att jobb och utbildning är väldigt viktigt. Flyttar man iväg i ett par år så >>

Utbildning, miljö, handel, boende, ja det finns många områden som engagerar ungdomarna i kommunen. Att påverka det samhälle som vi lever i är något som intresserar många. Tanja Fernström, Alva Niemi och deras kompisar är inga undantag.

>> måste det finnas något att komma tillbaka till, säger Alva.

Hon tror att gruvan är en stor del av det som lockar folk att flytta hit, men att vi måste utveckla även andra delar av staden för att fler ska kunna tänka sig att flytta norrut. Som det ser ut nu så är gruvindustrin en väldigt dominerande del av näringslivet i Kiruna och enligt elevernas enkätsvar så kommer den att fortsätta vara det även i framtiden. Majoriteten tror dock att det även kommer att behövas mycket personal till byggindustrin, lärarbranschen och inom vård och omsorg.

Att vara handikappad och bo i Kiruna är ingen enkel match, i alla fall inte om man ska tro de elever som har fyllt i enkätundersök-

ningen. De tror att det är svårt att ta sig fram med till exempel rullstol eftersom Kiruna är en stad med många kullar och långa, hala vintrar. Dessutom är bussarna oftast fulla av folk. Lösningen för kollektivtrafiken tror de är att lägga in fler bussar som går oftare. På så sätt hade man även kunnat spara in en del ur miljösynpunkt eftersom fler har möjlighet att välja bussen framför bilen. Att anlägga fler cykelvägar

”Det kommer att ta tid innan allt är på plats. När de verkligen kommer igång med att flytta byggnader så kommer det nog mest att kännas spännande”.

Alva och Tanja om nya Kiruna

skulle även det spara på miljön eftersom fler väljer att ta cykeln om man kan färdas på ett tryggt och säkert avstånd från övrig trafik.

Vi frågar Tanja och Alva vad det känner inför stadsomvandlingen.

– Det kommer att ta tid innan allt är på plats. När de verkligen kommer igång med att flytta byggnader så kommer det nog mest att kännas spännande, säger Alva.

Tanja håller med och tillägger:

– Men det känns som att det är länge kvar innan man kommer att se några tydliga tecken på stadsomvandlingen.

– Av enkätundersökningarna kan man dock utläsa en tydlig ståndpunkt som eleverna på Nya Raketskolan har inför framtiden: Satsa mer på ungdomarna, det är vi som är framtidens Kiruna! ■

Tåg, flyg, buss och vägar – kommunikationer kan vara många saker. Behovet av goda kommunikationsalternativ är stort i en kommun som Kiruna och det är viktigt att hitta lösningar som gör att det är enkelt att förflytta sig inom kommunens gränser. Det anser arbetsgruppen som har tagit fram en vision för framtidens kommunikationer.

Foto: Novostockphoto.com

God, snabb och miljövänlig kommunikation är a och o

Ioch med den ökande mängden turister som kommer hit så växer behovet av resealternativ till och från kommunen.

Men att det ska vara enkelt att förflytta sig räcker inte, kollektivtrafiken bör även vara miljövänlig, effektiv och tillgänglig för alla. Arbetspendlare, äldre, barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning ska alla ha samma förutsättningar att resa med till exempel buss eller tåg. Enligt arbetsgruppen med inriktning på kommunikationer så ska man även underlätta för dem som väljer att ta bilen, till exempel genom fler motorvärmarsförsedda parkeringsplatser. ”Bilen ska inte ses som en konkurrent utan ett komplement till kollektivtrafiken”, skriver de i sin visionsrapport.

– När det gäller kollektivtrafiken så måste vi vara flexibla och titta på olika lösningar. Bussar ut till byarna är ett måste i en så här stor kommun, men sen finns det möjlighet att ha en annan typ av kollektivtrafik inne i centralorten, säger Hans Swedell, ordförande i kommunikationsgruppen.

Tittar man ur den resandes perspektiv så tenderar enkelhet och smidighet att vara ledord när man anländer till en ny stad. Man ska tryggt och enkelt kunna byta färdmedel, oavsett vilken slutdestination resan har. Ett sätt att underlätta resandet är att bygga det resecentrum som har varit på tal sedan det framkom att man måste bygga en ny järn-

KOMMUNIKATION

■ Vi skapar förutsättningar för framtida infrastrukturer som gör att vi kan bygga ett hållbart och ekologiskt mönstersamhälle. Vi ska tänka om, tänka nytt, bygga om och bygga nytt. Vi skapar ett centrumnära resecentra som via bil, buss, tåg och flyg förser det centrala Kiruna och byarna med ett hållbart och ekologiskt resande med goda förbindelser med regionala, nationella och internationella orter.

vägsstation i Kiruna till följd av den utökade gruvbrytningen.

– Vi tror att ett resecentrum är den ideala lösningen. Det bästa vore om det ligger nära stadskärnan för att förkorta restiderna och öka servicenivån för resenärerna, säger Hans Swedell.

Ett resecentrum nära stadskärnan är också en del av den vision som kommunikationsgruppen har tagit fram:

Vi skapar förutsättningar för framtida infrastrukturer som gör att vi kan bygga ett hållbart och ekologiskt mönstersamhälle. Vi ska tänka om, tänka nytt, bygga om och bygga nytt. Vi skapar ett centrumnära resecentra som via bil, buss, tåg och flyg förser det centrala Kiruna och byarna med ett hållbart och ekologiskt resande med goda förbindelser med regionala, nationella och internationella orter.

Istället för buss, bil eller tåg så är det många som väljer att färdas med fordon som

inte är motordrivna. Cykel och spark är sådana alternativ. Därför måste det skapas utrymme för breda cykelvägar och trottoarer. Dessa måste även handikappanpassas då det är en mänsklig rättighet för alla att kunna röra sig fritt i staden.

– Vi har nästan enbart tittat på framtiden under vårt arbete. När man bygger vägar är det inget man kan ändra hux flux utan vi måste ha hållbara alternativ som är till för alla, säger Hans Swedell. ■

Gruppens ordförande Hans Swedell

Tack vare Kirunas geografiska läge lämpar sig staden utmärkt för rymdverksamhet. Fler och fler turister reser även hit för att ta del av orörd natur och norrsknen, vilket gör att besöksnäringen i det närmaste har fördubblat sin omsättning under den senaste 10-årsperioden.

Foto: Nowstockphoto.com

Intervjuer med Kirunas företagare som gruppen för Näringsliv och besöksnäring har gjort visar att framtidstron bland kommunens företagare är stor. Men kommunikation mellan näringsliv och kommun är avgörande för företagarnas utveckling och tillväxt.

Vi vill skapa en unik livsmiljö för företagen

Kärt barn har många namn. Gruvstad, turistparadis och Sveriges rymdhuvudstad är bara några av alla benämningar som finns om Kiruna. De tre är också de områden som man främst förknippar kommunen med. Gruvindustrin med LKAB och dess dotterbolag i spetsen har länge varit det huvudsakliga sysselsättningsområdet. Tack vare Kirunas geografiska läge lämpar sig staden också utmärkt för rymdverksamhet och här finns Sveriges enda rymdbas Esrange. Fler och fler turister reser hit för att ta del av orörd natur, norrsknen, fjällluft och lugn och ro vilket gör att besöksnäringen i det närmaste har fördubblat sin omsättning under den senaste 10-årsperioden. Målet är att öka omsättningen ytterligare fram till år 2020 och därmed bli norra

Europas mest attraktiva resmål. Så framtiden ser ljus ut för näringsliv och besöksnäring i Kiruna kommun.

– Jag ser väldigt positivt på framtiden och det gör även de företagare i kommunen som vi har mött under visionsarbetet, säger Anders Hultbro, ordförande i näringslivsgruppen.

Men såklart möter vi utmaningar även här. I och med att gruvnäringen är så pass stor så är vi en väldigt konjunkturberoende stad. Skulle det bli lågkonjunktur och gruvan går sämre så är det viktigt att vi har andra områden inom näringslivet där vi kan fortsätta att utvecklas för att kunna vara ett ekonomiskt hållbart samhälle. De globala framtidsutsikterna för gruvnäringen är dock positiva. LKAB planerar att öppna fler

gruvor i kommunen och då anställa upp till 1000 nya medarbetare. Svensk gruvindustri ligger dessutom i främsta ledet när det gäller låga utsläpp och miljöhänsyn, vilket är viktigt för vårt samhälle.

I syfte att skapa en vision för Kirunas framtida näringslivsstruktur så har arbetsgruppen för näringsliv och besöksnäring träffat och intervjuat de verkliga experterna, nämligen företagarna och invånarna i kommunen. Totalt har 42 stycken intervjuer genomförts med företagare inom olika branscher. Tio likadana frågor gällande företagsklimat, behov och framtidsvisioner ställdes under intervjuerna, och detta har kombinerats med olika seminarier och frukostmöten som gruppen har anordnat.

De globala framtidsutsikterna för gruvnäringen är positiva. LKAB planerar att öppna fler gruvor i kommunen och då anställa upp till 1000 nya medarbetare.

Foto: LKAB

– Vi har använt oss av ett väldigt lyckat arbetssätt där alla har fått tala till punkt. En intervju kunde ta allt från 15 minuter till två timmar, säger Anders Hultbro.

Gruppens ordförande Anders Hultbro

Intervjusvaren och det övriga material som har samlats ihop visar att framtidstron bland företagen är stor, men att det inom till exempel kultursektorn och rennäringen finns en viss oro för hur stadsomvandlingen kommer att påverka deras verksamheter. Många påpekar att man inte får glömma bort det gamla centrumet medan det nya byggs, och att kommunikationen mellan kommun och näringsliv är avgörande för företagarnas framtidstro.

Oron för stadsomvandlingen är inte lika stor på landsbygden och företagarna beskriver att det finns stora möjligheter till utveckling även utanför tätorten. Stöd, hjälp och samarbete är nyckelord för att det ska fungera då utmaningarna för företagen i byarna är större. Kommunikationer utanför tätorten, samt möjligheter att snabbt få hjälp

av hantverkare och liknande är stora behov som skulle underlätta för företagarna. Ett större utbud av E-tjänster efterfrågas också, då det ibland kan gå åt en hel arbetsdag åt att åka in till centrala Kiruna och utföra ett par ärenden.

– Jag tror att en av de största utmaningarna för framtiden kommer att vara att se till

att vi även kan existera ute på landsbygden, säger Anders Hultbro.

Enligt företagarna så har besöksnäringen med hjälp av rymdturismen stor potential att växa. Även gruvindustrin, handeln och byggbranschen spås en ljus framtid. Förutsättningarna är att man lyckas locka hit och rekrytera människor som vill stanna kvar här och att samarbetet mellan näringslivet och kommunen utökas. Genom samverkan är det möjligt att ta tillvara på kunskap som redan finns. Planering nämns också det som ett nyckelord.

Har man en tydlig plan för markanvändningen i kommunen så blir det lättare för potentiella investerare och redan etablerade företag att satsa och utöka sin verksamhet. Visionen som arbetsgruppen för näringsliv och besöksnäring har tagit fram innehåller alla de här delarna.

”Kiruna är en destination i världsklass. Genom ett kundorienterat värdskap, innovativt företagarklimat, gränslös samverkan och trygg infrastruktur skapar vi ett hållbart, attraktivt samhälle och en unik livsmiljö för företag, besökare och talanger som söker berikande upplevelser, utmaningar och livskvalitet.” ■

NÄRINGS LIV BESÖKSNÄRING

■ ■ Kiruna är en destination i världsklass. Genom ett kundorienterat värdskap, innovativt företagarklimat, gränslös samverkan och trygg infrastruktur skapar vi ett hållbart, attraktivt samhälle och en unik livsmiljö för företag, besökare och talanger som söker berikande upplevelser, utmaningar och livskvalitet”

Ett bra samhälle är ett samhälle som är till för alla sorters invånare. Män, kvinnor, unga, äldre samt olika minoriteter ska ha samma förutsättningar. Arbetsgruppen för jämställdhet och mångfald fick därför som uppgift att ta reda på hur olika grupper i samhället tycker att Kiruna borde utvecklas för att det ska vara intressant för alla att bo här.

Arbetsgruppen för jämställdhet och mångfald höll i oktober ett seminarium på Folkets Hus. Bland annat visade elever från Hjalmar Lundbohmsskolan en film som de gjort om jämställdhet.

Foto: Fredrik Alm

Ett bra samhälle är ett samhälle för alla sorter

Hur ser det Kiruna ut som attraherar kvinnor och unga samt gör mångfalden i samhället till en tillgång?

Arbetsgruppen som har tagit itu med den frågan har bestått av fem personer. De har gemensamt genomfört ett flertal aktiviteter, allt från att engagera gymnasieungdomar att göra en jämställdhetsfilm till enkätundersökningar och jämställdhetsseminarium. Utöver det så har de även bidragit med kunskap och erfarenhet till de andra arbetsgrupperna, så att hela visionsprojektet har präglats av ett jämställdhets- och mångfaldstänk. För jämställdhet handlar inte bara om att det ska vara lika mellan män och kvinnor. Enligt Ylva Sarri, ordförande i jämställdhetsgruppen, så är det viktigt att alla grupper i samhället har samma förutsättningar.

– Jämställdhet innebär att alla ska ha möjlighet att påverka. När det gäller stadsomvandlingen så handlar det om att ta diskussionen om vårt framtida samhälle med alla grupper, säger Ylva.

Allt material som de har fått in genom sitt arbete har de sedan sammanfattat i en vision för hur vi ska tänka när det gäller jämställdhet och mångfald i det framtida

JÄMSTÄLLDHET MÅNGFALD

■ Kiruna är ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle där alla bemöter varandra med öppenhet och respekt. I Kiruna möter kvinnor och män varandra lika i värdighet. I Kiruna tar vi vara på den mångfald som finns hos alla människor”.

Kiruna.

”Kiruna är ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle där alla bemöter varandra med öppenhet och respekt.

I Kiruna möter kvinnor och män varandra lika i värdighet. I Kiruna tar vi vara på den mångfald som finns hos alla människor”.

Jämför man visionen med den bild som arbetsgruppen målar upp över situationen i Kiruna idag så ser man genast att det finns en del att arbeta på inför framtiden.

– Även fast vi har kommit långt i många avseenden när det gäller jämställdhet och mångfald så finns det fortfarande mycket kvar att jobba på, säger Ylva Sarri.

På arbetsmarknaden har kvinnor i större utsträckning börjat söka sig till mansdominerade yrken, vilket är positivt, men det går inte att se samma utveckling åt andra hållet. Antalet män som söker sig till kvinnodominerade arbetsplatser är fortfarande väldigt få. Än så länge kan Kiruna heller inte beskrivas som en multikulturell stad med stor mångfald. Vi har potentialen att nå dit, men då måste vi ta tillvara på allt som alla människor kan bidra med, oavsett etnisk, kulturell eller religiös bakgrund.

För att nå dit tror arbetsgruppen för jämställdhet och mångfald att det krävs en del politiska beslut och att vi vågar kritisera de normer som finns i samhället.

– Det vi kan göra är att fortsätta ifrågasätta och utmana mönster. Varför ser det ut som det gör? avslutar Ylva Sarri. ■

Gruppens ordförande Ylva Sarri

Bostadsfrågan är en het potatis i Kiruna kommun. Det visade sig inte minst genom det engagemang som visionsgruppen med inriktning på boende fick uppleva från Kirunaborna. Många var de som hade åsikter och synpunkter om de framtida bostädernas utformning och livsmiljön i anslutning till dem.

Närhet till skola, arbete och service är viktigt

De åtta personer som utgör arbetsgruppen för framtida boende i Kiruna har haft som uppgift att samla in önskemål från dem som bor i kommunen. Uppdraget handlade om att belysa frågor som ägandeform, boendeform, design, funktion, närhet till service, landsbygd och tätort. Även faktorer som ekonomi, klimat och energilösningar skulle belysas. Helt enkelt, hur vill olika medborgargrupper, såväl Kirunabor som potentiella inflyttare bo i vårt nya samhälle? Då stora delar av bostadsbeståndet kommer att vara nyproducerat i samband med stadsomvandlingen så ger det oss unika möjligheter att utforma nya, moderna och klimatsmarta bostäder som är attraktiva för invånarna.

Många synpunkter och önskemål kom fram under arbetets gång. Gemensamt för de flesta var att livsmiljön i nära anslutning till boendet är det viktigaste för att vi ska trivas i en stad.

Gruppens ordförande PG Idivuoma

– Det blev väldigt tydligt att det inte var själva bostaden som är det viktigaste, utan det som finns runt omkring. Hur ska närmiljön vara utformad så att man med lätthet kan ta sig ut i naturen? säger PG Idivuoma, ordförande i boendegruppen.

En annan sak som var ett genomgående önskemål är att Kirunas centrum inte ska spridas ut. Närhet till skola, arbete och service är viktigt, både enligt kommuninvånarna och den tidigare forskning som finns inom ämnet. Tät bebyggelse innebär en ökad tillgänglighet och ett hållbart centrum. Det kom även önskemål om bostadsområden där lägenheter och villor är blandade så att vi får närhet till varandra över generationsgränserna.

Arbetsgruppen identifierade ett antal nyckelord under arbetet med visionsprojektet som gäller framtidens boende. Dessa är:

- Närhet
- Natur och friluftsliv
- Estetik och kvalitet
- Levande och sammanhållet centrum

Gruppen för boendefrågor träffade Kirunaborna vid ett flertal tillfällen för att samla in önskemål och idéer, här ser vi Annelie Vinsa, vd Kirunabostäder vid ett möte i Gallerian.

BOENDE

■ Närhet, natur och friluftsliv, estetik och kvalitet, levande och sammanhållet centrum, ett hållbart och modernt samhälle, arktisk, unika förhållanden. Det är nyckelorden för framtidens boende i Kiruna”.

- Ett hållbart och modernt samhälle
- Arktisk, unika förhållanden

– Jag tycker att det viktigaste för framtiden är att vi arbetar vidare på Hjalmar Lundbohms vision om en klimatsmart stad. Vi måste anpassa staden och bostäderna till vårt arktiska klimat, säger PG Idivuoma.

Förutom nyckelorden så är det även viktigt att byarna runt om i Kiruna kommun behåller känslan av att höra samman med centrala Kiruna. Trenden runt om i världen är att många flyttar från byarna in till städerna. En del i att underlätta för dem som bor i kommunens ytterområden är att ha goda

Foto: Jörgen Medman

Vi vill bo nära – nära service, skolor och arbete och nära naturen.

kommunikationer till och från tätorten. Det skulle göra att fler väljer att bo kvar i byarna. På så sätt håller vi hela kommunen levande. ■

Centrum skall vara en upplevelse och innehålla en mix av handel, kultur och fritid, bostäder och annan samhällsservice. Det tycker gruppen för handel och kommersiell service.

Foto: Jörgen Medman

Kiruna har i dag två områden för den kommersiella servicen och handeln. Dels har vi ett centrum med allt från klädbutiker och apotek till ett visst utbud av tjänster. Dels har vi Coop-området där det mesta av dagligvaruhandeln är koncentrerat.

Vi vill se ett samlat centrum

Kiruna är en liten kommun med relativt få invånare, vilket kanske inte är ett drömläge för den som arbetar inom handeln. Möjligheter till utveckling finns dock ändå. En av arbetsgrupperna fick i uppdrag att ta fram en vision för hur den kommersiella servicen kan förbättras i framtiden.

Centralorten Kiruna har idag två områden för den kommersiella servicen och handeln. Dels har vi ett centrum med allt från klädbutiker och apotek till ett visst utbud av tjänster. Dels har vi Coop-området där det mesta av dagligvaruhandeln är koncentrerat. Enligt arbetsgruppen för kommersiell service är detta inte optimalt. Med tanke på Kirunas storlek så blir vi sårbara om vi utvecklar handeln på två olika håll, menar dem.

– Både unga och äldre som vi har pratat med anser att vi bör ha ett samlat centrum där det är nära till allt, säger Viveca Kohkoinen, ordförande i gruppen för kommersiell service.

Lösningen torde vara nya eller ändrade detaljplaner och genom dem peka ut åt vilket håll man vill att handeln i Kiruna ska gå. Själva centrumet för den kommersiella servicen är också kärnan i den vision som

HANDEL KOMMERSIELL SERVICE

■ **Centrum ska vara en upplevelse. Centrum ska vara kompakt. Centrum ska innehålla en mix av kommersiell service, kultur och fritid, bostäder och annan samhällsservice. Landsbygden ska leva.**

gruppen har tagit fram och formulerat i fyra meningar:

- *Centrum ska vara en upplevelse*
- *Centrum ska vara kompakt*
- *Centrum ska innehålla en mix av kommersiell service, kultur och fritid, bostäder och annan samhällsservice*
- *Landsbygden ska leva*

Arbetsgruppen för kommersiell service har gjort en hel del insatser för att ta reda på

vad kommuninvånarna tycker i den här frågan. Skolungdomar runt om i Kiruna har fått besvara fyra frågor gällande sin vision för den framtida handeln. Samma frågor har även andra fått besvara då gruppen har träffat kommuninvånare i Abisko, Vittangi, Svappavaara och Karensuando samt vid entréerna till Coop Forum och Ica Kvantum i Kiruna. Det har även anordnats ett 2-dagarsseminarium. Första dagen var välbesökt av allmänhet och politiker. Till den andra dagen var representanter från handeln inbjudna. Intresset var dock svagt.

– Vi hade förväntat oss mer av dag två. Många intressanta frågor diskuterades så vi trodde att fler skulle dyka upp, säger Viveca Kohkoinen.

Trots det svaga intresset så är det många som ser på framtiden med tillförsikt. De som arbetsgruppen har talat med är positiva till ett nytt centrum då möjligheterna finns för att skapa en ljus mittpunkt i staden där allt är samlat och där det finns mycket att uppleva. ■

Gruppens ordförande Viveca Kohkoinen

och el när vi trycker på strömbrytaren. Det innebär att det är många olika system som måste samverka för att ett samhälle ska fungera, vilket gör arbetsgruppens specialområde väldigt komplext. Gruppens ordförande Lars Törnman och sekreterare Kristina Nilsson valde därför att arbetsgruppen skulle vara sammansatt av experter inom området. Luleå Tekniska Universitet, Tekniska verken, annat att man i så stor utsträckning som möjligt ska välja energisnåla lösningar och förnybara energikällor. Den tekniska infrastrukturen ska också utformas på ett sådant sätt att den är trygg och säker att använda samt tillgänglig för alla.

Teknisk infrastruktur är något som många gånger är osynligt i samhället, samtidigt som alla förväntar sig att det ska fungera. Vägar och järnvägar ska hålla hög kvalitet, det ska finnas rent vatten i våra kranar

Kiruna ska utvecklas på ett övervägt sätt som samordnar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Alla utvecklingssteg som tas i kommunen ska bedömas ur ett innovativt hållbarhetsperspektiv samordnat med ett lokalt Kirunaperspektiv. Så lyder visionen som en av visionsprojektets arbetsgrupper har tagit fram för det framtida samhällets hållbarhet och tekniska infrastruktur. Målet med visionen är att vi ska ha ett långsiktigt hållbart samhälle som ska fortsätta att utvecklas.

– De här hållbarhetstankarna finns inte bara i Sverige utan fler och fler länder i världen börjar tänka så här. Det visar hur viktigt det är, säger gruppens ordförande Lars Törnman.

För att nå upp till detta har arbetsgruppen gjort en checklista som ska följas för att försäkra att samhällsfunktionerna bedöms ur ett hållbarhetsperspektiv. Checklistan behandlar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och där nämns bland

HÅLLBARHET INFRASTRUKTUR

■ **Kiruna ska utvecklas på ett sätt som på ett övervägt sätt samordnar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Alla utvecklingssteg som tas i kommunen ska bedömas ur ett innovativt hållbarhetsperspektiv samordnat med ett lokalt Kirunaperspektiv.**

och el när vi trycker på strömbrytaren. Det innebär att det är många olika system som måste samverka för att ett samhälle ska fungera, vilket gör arbetsgruppens specialområde väldigt komplext. Gruppens ordförande Lars Törnman och sekreterare Kristina Nilsson valde därför att arbetsgruppen skulle vara sammansatt av experter inom området. Luleå Tekniska Universitet, Tekniska verken,

Hur blir framtidens Kiruna grönt, skönt och hållbart?

Länsstyrelsen och Energimyndigheten är några av de organisationer som finns representerade bland gruppens medlemmar. – Vi tittade utanför Kirunas gränser när vi satte ihop arbetsgruppen. På så sätt lyckades vi få med oss experter från hela Sverige, säger Lars Törnman.

Gruppens ordförande Lars Törnman

Genom att samla in praktisk och vetenskaplig kunskap inom området, utforma en checklista, anordna ett seminarium samt öppet hus så har gruppen kommit fram till hur den tekniska infrastrukturen bör se ut i framtiden. Ett spännande förslag är att anlägga skid- och skoterspår inom staden för att man ska slippa transportera sig med bil till spåren som ligger utanför centrala Kiruna. Det ger både tids- och miljöbesparingar. Enligt arbetsgruppens visionsrapport bör ambitionen för framtidens samhälle vara att vi ska vara självförsörjande på energi samtidigt som vi även är en aktiv producent. Användandet av elektricitet för uppvärmning ska minimeras för att på så sätt minska elberoendet i samhället. Vi bör även ha källsorteringsanläggningar i nära anslutning till alla stadsdelar i Kiruna för att underlätta för alla som ska lämna återanvändbart material. För att kommunen ska nå upp till den vision som arbetsgruppen har tagit fram så nämns SMARTa strategier som en del av arbetet. Strategierna för framtiden bör vara Specifica, Mätbara, Accepterade, Realistiska och Tidsatta. Med hjälp av bland annat det så kommer visionen att bli verklighet. ■

Nu har vi presenterat de nio gruppernas visioner. Projektets viktigaste del tar nu vid, för nu ska **du** tycka till.

Tyck-till-verktyg, öppet hus och demokratidagar

De nio gruppernas arbete är avslutat, men det innebär inte att vi har nått slutet på hela visionsprojektet. Det är nu den viktigaste delen tar vid, den där du som invånare i Kiruna kommun ska komma med synpunkter på de idéer som arbetsgrupperna tillsammans med projektledaren Peter Nygårds har tagit fram. Tycker du att sjukvården har fått för litet utrymme i visio-

Visionen ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med att ta fram årsmål och aktiviteter ända ned på arbetsplatsnivå. De mål som sätts och de aktiviteter som genomförs ska ha en tydlig koppling till visionen, ända från arbetsplatsnivå upp till kommunfullmäktige.

nen? Eller att det bör tas större hänsyn till klimat- och miljöfrågor? Säg det! Alla kan komma med synpunkter och allas synpunkter är viktiga.

Det viktigaste redskapet för dig som har synpunkter på visionen eller Kirunas framtid är det nylanserade tycka-till-verktyget Kirunaideas. Verktöget är ett socialt medium där kommuninvånarna kan komma med förslag på hur Kiruna i framtiden ska bli så bra som möjligt.

Kirunaideas når du via visionsprojektets hemsida: www.kiruna2.se

Om du har ett förslag eller en synpunkt så går du in på hemsidan och skriver ett inlägg och sedan finns det möjlighet för andra som

besöker sidan att stötta ditt förslag. På så sätt har alla chansen att bilda opinion. Ett förslag som blir väldigt populärt kan sedan lämnas in som ett medborgarförslag som politikerna får ta ställning till. Kirunaideas är ett väldigt enkelt sätt att påverka.

Gymnasieelever runt om i Kiruna kommer även de att uppmärksamma visionsprojektet och Kirunaideas inom den närmsta tiden. Från och med den 14 februari och ungefär en månad framåt i tiden så kommer gymnasieeleverna på Praktiska gymnasiet, Rymdgymnasiet och Hjalmar Lundbohmsskolan att ta fram förslag på vad de själva tycker vore det bästa för framtidens Kiruna. Målet är att de här förslagen sedan ska resultera i tre till fem medborgarförslag som kommer att lämnas in till kommunfullmäktige.

Projektet kommer att starta med en introduktion där bland annat kommunalrådet Kristina Zakrisson och projektledaren Peter Nygårds informerar eleverna om visionsprojektet och om vad ett medborgarförslag faktiskt är. Sedan får de möjlighet att, antingen i grupp eller enskilt, ta fram förslag på hur kommunen kan bli ännu en ännu bättre plats att leva och bo på. Förslagen kommer att läggas ut på Kirunaideas där alla som vill kan gå in och stötta de förslag som de gillar bäst. Efter en omröstning bland eleverna kommer sedan tre till fem förslag att väljas ut som medborgarförslag. Syftet med projektet är att:

- Eleverna ska känna att de kan vara med och påverka samhällets utveckling och vår framtid.
- De ska kunna formulera ett medborgarförslag.
- De ska förstå medborgarförslagets väg genom det politiska systemet.

Den 14 februari kan du också delta när Kiruna 2.0 håller öppet hus i stadshuset. Du har då möjlighet att träffa projektledaren och andra som har varit inblandade i visionsprojek-

tet. Samtliga nio arbetsgrupper kommer att finnas på plats och berätta om sitt arbete och sin vision.

Innan sommaren 2013 kommer visionen att vara antagen av kommunfullmäktige och då blir nästa steg för Kiruna kommun att se över de olika utvecklingsvägar som är möjliga i framtiden. Utifrån dessa bör man sedan arbeta fram strategier som ska hjälpa oss att nå upp till den vision som vi nu håller på att ta fram. Det krävs ett gemensamt arbete inom kommunen för att visionen ska uppnås.

Visionen ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med att ta fram årsmål och aktiviteter ända ned på arbetsplatsnivå. De mål som sätts och de aktiviteter som genomförs ska ha en tydlig koppling till visionen, ända från arbetsplatsnivå upp till kommunfullmäktige. Det innebär att vi har mycket arbete framför oss, men också massor av möjligheter som framtiden har att erbjuda. ■

Det viktigaste redskapet för dig som har synpunkter på visionen eller Kirunas framtid är det nylanserade tycka-till-verktyget Kirunaideas.

Foto: NowStockphoto.com

Du som vill vara med och påverka, har flera möjligheter.

Gör så här!

Kom till Stadshuset den 14 februari

På Alla Hjärtans Dag **14 februari 2013, kl 18.30-20.00** har du möjlighet att träffa projektledaren och andra som har varit inblandade i visionsprojektet. Samtliga nio arbetsgrupper kommer att finnas på plats och berätta om sitt arbete och sin vision. Varmt välkommen!

Tyck till på hemsidan www.kiruna2.se

Vi utvecklat ett demokratiskt "tycka-till-verktyg" på internet. Det är ett socialt medium, skräddarsytt för kommuninvånarna och heter **Kirunaideas**. Det finner du på hemsidan www.kiruna2.se Där kan alla gå in och skriva ned sitt förslag på hur Kiruna kommun i framtiden ska bli så bra som möjligt. Sedan kan andra tycka till om förslaget.

Skriv till oss

Om du vill skriva ett vanligt brev med synpunkter eller förslag, går det bra att göra det till:

Kiruna kommun
981 85 Kiruna

Märk kuvertet med "Visionsprojektet Kiruna 2.0".

Det kommer också att finnas förslagslådor på Coop, Folkets Hus och Hjalmar Lundbohmsskolan där du kan lämna ditt förslag.

Vi hoppas på att höra vid dig, din synpunkt är viktig!

Förslagslådor med den här symbolen kommer att finnas på Coop, Folkets Hus och Hjalmar Lundbohmsskolan.

Om du har frågor om Kiruna 2.0 går det bra att kontakta oss:

Peter Nygårds, projektledare
peter.nygards@swedbank.com

Anders Lundgren, kommunstrateg
anders.lundgren@kommun.kiruna.se

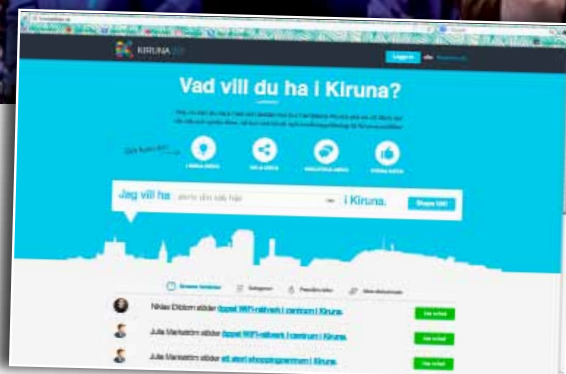
Kristina Zakrisson, kommunalråd
kristina.zakrisson@kommun.kiruna.se

Oscar Zia, X-Factorartist, är från Skåne. Tidigare på dagen hade han fått prova på att köra ren i Snöfestivalens renrace. Kanske kändes scenen på Coop Bygg mer som det rätta elementet? Publiken gillade i alla fall Oscars båda insatser.

Vad vill du ha i Kiruna?

Under Snöfestivalen i slutet av januari lanserades Kirunaideas i samband med att artister från tv-programmet X-Factor gjorde en spelning på Coop Forum. Runt 400 personer var på plats och bland dem vi frågade tyckte man att kirunaideas lät som en bra grej. Kirunaideas är ett demokratiskt tycka-till-verktyg på Internet där du kan vara med och bestämma hur framtidens Kiruna ska se ut. Skriv ner din idé och samläikes, så kan det bli ett nytt medborgarförslag till Kirunas politiker. Kanske en idé om fler musikscener i stan där du kan få se dina idoler? Alla förslag är välkomna!

Så här ser kirunaideas-sidan ut på nätet. Du når den via adressen: www.kiruna2.se

Jessika Lahti och Ellinor Mustikka provade kirunaideas via mobiltelefonen. "Vi vill gärna ha fler butiker och caféer i Kiruna".

Fredrik Wallgren kunde tänka sig att föreslå fler och bättre rabatter i butikerna på kirunaideas.

Ragnhild Nilsson, andre vice kommunalråd och politiker, berättade om Kiruna 2.0. Niklas Ekblom, bilden nedan, har varit med och utvecklat kirunaideas och körde en provomgång med publiken där de på plats, via sina mobiler, fick tycka till i olika frågor.

In på nätet nu allihop och lägg in ditt eget och gilla andras förslag för framtidens Kiruna!

X-Factorartisterna fick ett varmt mottagande av Kirunapubliken och självklart passade många på att bli förevigad med sin idol när möjligheten gavs.